

Студијски програм : Мастер еколог			
Врста и ниво студија: Мастер академске студије			
Назив предмета: Фитоиндикација и фиторемедијација			
Шифра предмета: ДЕ037			
Наставник: др Слободанка Пајевић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: -			
Циљ предмета: Циљ предмета је упознавање студената са специфичном и значајном улогом биљака у фитоиндикацији и фиторемедијацији загађених екосистема.			
Исход предмета: Кроз овај предмет студенти ће бити упознати са врстама и изворима загађења животне средине, путем усвајања полутаната од стране биљака, као и њиховим фитотоксичним дејством. Посебан акценат ставља се на механизме којима се биљке прилагођавају таквим условима и толерантност појединих врста. Кроз развијање еколошке свести студенти ће разумети значај биљака у очувању животне средине, те ће стечена знања моћи да примене у пројектима везаним за ову проблематику.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава</i>			
Фитоиндикаторска улога биљака. Биолошки спектар, еколошки индекси и фитоценолошки елементи као биоиндикатори. Органска и неорганска загађење. Индикатори. Контаминација ваздуха, земљишта и вода. Путеви усвајања полутаната од стране биљака и њихова фитотоксичност. Толерантност биљака према различитим загађујућим материјама. Адаптације. Особине биљака погодних за фиторемедијацију: дрвенасте врсте; зељасте врсте (траве; легуминозе), акватичне и семиакватичне биљке. Акумулатори метала – хиперакумулатори и акумулатори. Ремедијација: применљивост, ограничавајући фактори (особине кореновог система, брзина растења, концентрација полутаната), економски и технички аспекти, очување екосистема. Механизми фиторемедијације. Фитоекстракција. Фитодеградација. Ризофилтрација. Ризодеградација. Фитостабилизација. Фитоволатилизација. Технике фиторемедијације. Фитоинжињеринг и фитосанација. Светска и европска искуства.			
<i>Практична настава</i>			
Гајење биљака у условима повећаних концентрација полутаната (тешки метали, органске материје). Детекција полутаната у биљном ткиву. Степени биоконцентрације за специфичне полутанте. Узимање узорака различитих биљака са терена. Одређивање специфичних ензима у зависности од концентрације полутаната у биљкама.			
Литература			
Phytoremediation: Transformation and Control of Contaminants. McCutcheon, S.C., Schnoor, J.L., (Eds.) New York: Wiley (2003).			
Phytoremediation and Rhizoremediation, Mackova Martina, Dowling David, Macek Tomas (Eds.) (2006).			
Ward, O.P., Singh, A. Applied Bioremediation and Phytoremediation. Springer (2004).			
Phytoremediation of Toxic Metals: Using Plants to Clean Up the Environment. Ilya Raskin, Burt D. Ensley (Eds.) (1999).			
Kvesitadze, G., Khatishvili, G., Sadunishvili, T., Ramsden, J.J. Biochemical Mechanisms of Detoxification in Higher Plants: Basis of Phytoremediation (2006).			
Mathew, A. Phytoremediation of heavy metal contaminated soil, (2006)			
Heavy Metal Stress in Plants : From Biomolecules to Ecosystems, Prasad, M.N.V. (Ed.) (2004)			
Phytoremediation (Advances in Biochemical Engineering / Biotechnology). David Tsao (Ed.), Springer, (2003).			
Phytoremediation of Contaminated Soil and Water. Terry, N., Banuelos, G. (Eds.) Boca Raton: Lewis (2000).			
Број часова активне наставе			
Предавања: 2	Вежбе:	Други облици наставе: 2	Студијски истраживачки рад: 5
Остали часови			
Методе извођења наставе:			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
семинар-и	40		